1854. N°. 39.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 31 MAART.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 30 Maart.

De Minister van Koloniën verlangt ten behoeve van den artillerie-constructiewinkel te Soerabaya een onderopziener over de timmerlieden der 1ste klasse, benevens een modelmaker, en zulks op de navolgende voorwaarden, als: voor den eerstgenoemde eene bezoldiging van *f* 100 's maands, welke bezoldiging, na elke 3 jaren goede dienst in Indie, zal worden verhoogd met *f* 15 's maands tot dat het maximum van *f* 175 's maands zal zijn bereikt; voor den laatstgemelde eene bezoldiging van *f* 150 's maands, welke bezoldiging, na elke 3 jaren goede dienst in Indie, zal worden verhoogd met *f* 10 's maands tot dat het maximum van *f* 200 's maands zal zijn bereikt; voor beide eene gratificatie van *f* 250, mitsgaders een voorschot van vier maanden op de gemelde bezoldiging, een en ander uitbetaald wordende voor het vertrek naar Java, ter voorziening in de kosten van uitrusting; vrije overvoer als gouvernements-passagier der tweede klasse, naar de plaats van bestemming, en, in tijd en wijle, van daar terug naar Nederland; gehuwd zijnde, ook voor echtgenoote en wettige kinderen; voorts in Indie, eene woning van landswege, of wel, bij gemis daarvan, eene som van *f* 15 's maands als schadeloosstelling voor huishuur en eindelijk vrije geneeskundige behandeling van gouvernementswege. Beide zullen in alle opzigten worden beschouwd als burgerlijke beambten, en wel uitdrukkelijk met betrekking tot het eventueel toe te kennen pensioen, zoodat op hen van toepassing zullen zijn de bestaande of nader vast te stellen reglementen voor de burgerlijke pensioenen en het civile weduwen- en weezenfonds in Nederlandsch Indie, onder dien verstande, dat aan hen, na 20-jarige Indische dienst, verzekerd is een pensioen van minstens een vierde gedeelte van het alsdan te genieten tractement.

Zij, die voor eene der boven vermelde bedieningen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich schriftelijk tot het Departement van Kolonien wenden, onder overlegging van bewijzen van bekwaamheid, van goed gedrag en van voldoening aan de wet op de nationale militie, zoo mede onder opgave van ouderdom en verdere betrekkingen. Aan hen die jong en ongehuwd zijn, zal de voorkeur worden gegeven.

— Te Vlaardingen wordt ernstig gevreesd voor het behoud van de twee volgende schepen: de Vrouw Petronella, Stuurman C. van der Wind en Hollands Koning, Stuurman L. Visser, welke reeds voor 7 en 6 weken ter visscherij zijn uitgevaren en waarvan sedert niets meer vernomen is. (*S. C.*)

— De algemeene vergadering van deelhebbers der Holl. Spoorwegmaatschappij heeft gisteren te Amsterdam plaats gehad. Als Commissaris der maatschappij werd in de plaats van den aftredenden Heer David Borski gekozen de Heer J. Borski.

— Aan het Kralinger Veer is reeds elft ter markt geweest, en tegen hooge prijzen verkocht.

— Te Rozendaal, N. Braband, had den 27sten door de directie van den spoorweg de aanbesteding plaats van het maken eener haven en der verdere konstwerken aan de Roodevaart. Bij het openen der inschrijvingsbilletten is gebleken, dat de Heer Mills, behoudens de approbatie, voor eene som van *f* 220,000 de aannemer van het werk is.

— Men schrijft uit Meppel van den 22sten, dat er te Nijeveen twee stallen zijn, waarop de longziekte heerscht, waarvan de eene eigenaar, toen de ziekte zich op zijnen stal openbaarde, onmiddelijk tot de inenting is overgegaan, met het gunstig gevolg, dat er thans nog maar één rund op zijn [illegible] stal is overleden; terwijl de andere veehouder, de buurman van [illegible], op wiens stal in den loop dezer maand de ziekte zich ook [illegible] zulks uit gemoedsbezwaren heeft nagelaten, alles lijdelijk aan den loop [illegible] overlatende, echter met die droevige uitkomst, dat er [illegible] stuks zijner runderen aan deze ziekte, kort na elkander, zijn overleden, terwijl nog andere daaraan lijdende zijn.

'sGRAVENHAGE, 30 Maart.

Bij besluiten van den 16den, heeft het Z. M. behaagd te benoemen: 1°. tot zijn buitengewoon Gezant en gevolmagtigd Minister bij de Vereenigde Staten van Amerika, Jhr. J. C. Gevers, tot hiertoe Z. M. Ministers plenipotentiaris bij het Hof van Zweden en Noorwegen; 2°. tot zijn buitengewoon Gezant en gevolmagtigd Minister bij het Hof van Zweden en Noorwegen, Jhr. E. M. A. Martini, tot hiertoe Minister-Resident bij het Hof van Denemarken; 3°. tot zijn Minister-Resident bij het Hof van Denemarken, Mr. F. M. W. Baron Testa, tot hiertoe Zaakgelastigde der Nederlanden bij de Vereenigde Staten van Amerika; en 4°. tot zijn Minister-Resident bij het Hof van Hannover en de Hanzeesteden, Mr. A. J. L. Baron Stratenus, tot hiertoe Zaakgelastigde der Nederlanden bij de Hannoversche Regering en bij de evengemelde vrije steden.

— Bij Z. M. besluit van den 15den, is de Luitenant-ter-Zee van de 1ste klasse Jhr. J. Westpalm van Hoorn van Burgh, op zijn verzoek met den laatsten dezer eervol uit 's Rijks zeedienst ontslagen.

— Bij besluit van Z. M. van den 24sten dezer, is de Luitenant ter Zee der 1ste klasse P. M. Collard, gewezen 1ste Officier op het stoomschip Hekla, Ridder der Mil. Willemsorde van de 4de klasse, ter zake van zijn op nieuw gehouden lofwaardig gedrag, tegen de zeeroovers, op de eilanden Kalatoea en Flores, in Oct. en Nov. 1851, benoemd tot Ridder van de 3de klasse.

— Z. M. de Koning zal heden nacht ten 3 ure naar het Loo vertrekken, vergezeld van zijn Adjudant, den Graaf van Lynden.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 28 Maart.

Van deze zitting, waarvan wij in onze vorige slechts per telegrafisch berigt de aanneming der wet ter verhooging van de begrooting van oorlog en van die op de visscherij konden vermelden, laten wij hier een meer uitvoerig berigt volgen.

Nadat eerst de Heer Sloet tot Oldhuis het woord had gevoerd, trad de Minister van Oorlog in breedvoerige opheldering en beantwoording der geopperde bezwaren. Reeds bij zijn optreden 5 Julij 1852 heeft hij beweerd, dat de troepen meer moesten worden geoefend, en bragt daarvoor eene verhooging van *f* 50,000 op de begrooting van zijnen voorganger, doch moest na overleg met het Ministerraad die som op andere artt. vinden. Nogtans werden de lotelingen 4 in plaats van 3 maanden onder de wapenen gehouden, en een kamp aangerigt. Hieruit ziet men dus reeds eene wijziging in de begrooting voorzien.

Intusschen heeft hij bij het opmaken der begrooting van 1854 de overtuiging erlangd, dat het eene volstrekte behoefte is, de miliciens gedurende 12 maanden onder de wapenen te houden, om jaarlijks de ligtingen gedurende 6 weken in den wapenhandel te oefenen, de kaders van Onderofficieren der infanterie uit te breiden, en tevens de oefeningen te doen plaats hebben op grootere schaal. De Ministerraad verlangde echter dat het eindcijfer onveranderd zou blijven; doch stemde toe, dat, als in 1854 meerdere uitgaven noodig waren, ten gevolge van prijsverhooging der levensmiddelen, of door de politicke omstandigheden, hij dan meerdere gelden zou aanvragen. De Minister was dus genoodzaakt het eindcijfer tot *f* 10,400,000 terug te brengen. Maar toen onlangs de omstandigheden dreigender wending namen, diende hij aan den Ministerraad eene nota in, tot betoog der noodzakelijkheid tot uitbreiding van ons leger. De Ministerraad keurde dit af, maar stemde toe om den Koning een voorstel te doen, ter verbetering van den toestand der min geoefende manschappen, waarvan dit ontwerp het gevolg is. Hij heeft zich dus noch schuldig gemaakt aan gemis van openhartigheid, noch blijken gegeven van dubbelhartigheid of tegenstrijdigheid in zijne handelingen.

Overgaande tot beantwoording der geopperde bezwaren, zegt hij dat van de vragen, door den Heer Thorbecke, de meeste door den Minister van Buitenl. Zaken beantwoord zijn. Slechts ééne nog niet, namelijk: dienen de maatregelen van voorzorg om onze neutraliteit te beschermen? Hij gelooft het wel. De voorgestelde maatregelen moeten ons in staat stellen, zoo veel mogelijk, ter handhaving onzer neutraliteit en ter verdediging bij aanval. De Heer Thorbecke had nog gesproken van een gewapenden vrede. Nu gelooft de Minister, dat wij daarin sedert lang verkeeren, en dat is een geluk; want die toestand heeft vervangen een toestand van gedurige oorlogen. — Door den Heer Hengst was gevraagd, of een deel van de reserve van 1852, tot dusverre in dienst gehouden, in Mei met verlof zou worden gezonden. Hij antwoordt, dat de ligting van 1852 voor het grootste gedeelte, na een verblijf van 4 maanden in de dienst, met verlof is gezonden. Alleen het kleinste gedeelte is bij het lot onder de wapenen gebleven. Nu is de vraag: zullen die miliciens op 15 Mei aanst. met verlof worden gezonden? De Minister antwoordt neen; zij moeten blijven, tot de nieuwe ligting eenigzins zal geoefend zijn. Er is aan geen goed leger te denken, wanneer de miliciens niet een jaar lang in werkelijke dienst zijn, zelfs al zijn de schutterijen voldoende. De Minister zet dit punt nader uiteen en betoogt dat 12 maanden werkelijke dienst allernoodzakelijkst zijn tot de vorming van den soldaat.

Omtrent de vragen waarom het Limburgsch contingent uit de meest kostbare wapenen, ruiterij en artillerie is zamengesteld, zulks is bij tractaat van 23 Julij 1846 bepaald. — Op de vraag waarom nu deze uitbreiding plaats heeft, antwoordt de Minister dat dit geschiedt, omdat bij besluit der Bondsvergadering van 10 Maart 1853 de vermeerdering van het bondsleger met een zesde is bevolen. Eenige Staten van den Bond hebben dit reeds gedaan en de Ned. Regering is ook voornemens het te doen.

Op de vraag van den Heer Dommer, wat op den duur het eindcijfer moet zijn, is in dezen tijd van overgang en verwikkeling, terwijl ook de waarde van het geld daalt, zeer moeijelijk te antwoorden. Omtrent de opmerking dat er een eenvoudig stelsel van verdediging ware aan te nemen, zegt de Minister, dat het Committé van defensie, hetwelk uitmuntend werkt, een stelsel van verdediging heeft aangenomen, dat hem van zoodanigen aard voorkomt, dat hij het ongelukkig zou achten als de Regering daarvan afzag. Dat stelsel van het committé en van de Regering is niet het zoogenaamde geconcentreerde stelsel, maar wel dat om het land voet voor voet te verdedigen. Ten slotte verklaart hij dat er tusschen Oorlog en Marine de meeste overeenstemming bestaat.

Verschillende sprekers voeren nog het woord, en ten slotte wordt het wets-ontwerp, met een door de Regering overgenomen amendement van den Heer Thorbecke, strekkende om in het ontwerp te lasschen de woorden »uit hoofde van buitengewone omstandigheden," aangenomen met 59 tegen 8 stemmen.

Tegen: de Heeren Westerhoff, Reinders, Storm, Strens, de Lom de Berg, Zylker, Hengst en Sloet tot Oldhuis.

Daarna heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken het woord gevraagd en herinnerd, dat hem onlangs inlichting was gevraagd op een adres van eenige ingezetenen van Uithuizen, de tusschenkomst der Kamer inroepende tot het verkrijgen van vergunning tot oprigting eener bijzondere school der eerste klasse, op welk verzoek door de verschillende autoriteiten afwijzend is beschikt. Het verzoek om inlichting was gedaan naar aanleiding der conclusie van den Heer Thorbecke in de zitting van 18 dezer. Hij is nu bereid aan het verzoek te voldoen, maar heeft eerst twee opmerkingen: 1°. dat de vraag niet gelijkstaat met de vragen om inlichting, overeenkomstig art. 89 der Gwt., 2°. is de vorm der vraag hem eenigzins vreemd voorgekomen, naar aanleiding zijner vroegere rede. Maar de vraag zelve is geheel regtskundig, namelijk: of bij een gegeven geval betreffende de verordeningen op het onderwijs aan 's Konings beslissing moet onderwerpen? Zijns inziens beslist de wet van 1806, en wel art. 12, hier alles. Dat artikel bepaalt toch, dat geene lagere school ergens zal mogen opgerigt worden zonder vergunning van het bevoegd bestuur, na inlichting van den schoolopziener of der plaatselijke schoolcommissie. En art. 2 toont haren geest aan, als bepalende, dat de besturen zorgen, dat alom, zooveel mogelijk, gelegenheid zij tot behoorlijk onderwijs, maar dat echter door onbepaalde toelating van scholen, vooral ten platten lande, haar aantal niet te zeer vermeerdere. De toestemming behoort aan de gemeentebesturen en aan Gedep. Staten; en den Koning komt niet toe daaromtrent besluiten te nemen of tusschen beide te treden. Maar, vraagt men, kan de Koning dan geene besluiten van de opgenoemde besturen vernietigen uit kracht der Grwt.? De Minister antwoordt op dit punt: *neen;* dit kan alleen geschieden bij strijd met de wet of met het algemeen belang; en hier is geen van beiden het geval. Het oprigten van scholen is geene zaak van algemeen belang, en de wet heeft aan de plaatselijke autoriteiten opgedragen naar locale omstandigheden de vergunning te verleenen. Konden nu zoodanige besluiten worden vernietigd? Dan zou dit moeten kunnen plaats hebben, niet alleen bij weigering, maar ook bij toestemming tot oprigting eener school en dan zou men juist treden in hetgeen de wet aan de plaatselijke autoriteiten heeft overgelaten. Men heeft ten deze eene tegenstelling gemaakt tusschen het vorig Ministerie en het tegenwoordige, en de Heer Groen had het laatste nopens dit onderwerp beschuldigd van reactie. Maar nu moet de Minister toch vragen, of hij ook de circulaire van 1849 heeft ingetrokken? Neen, maar hij heeft getracht haar op te volgen, zoolang zij bestaat. De Heer Groen had ook gevraagd: hoedanig aan deze bezwaren een einde te maken? De Minister antwoordt: door de wet bij de Grwt. gevorderd, en hij zal trachten, daarvan spoedig de voordragt aan te bieden. Zonder wet, ziet hij geene mogelijkheid om aan de bezwaren van den Heer Groen te gemoet te komen. De Minister heeft door deze verklaring alzoo: 1°. trachten te betoogen, dat de wetten de tusschenkomst des Konings niet medebrengen; 2°. heeft hij getracht de beschuldiging van reactie van zich af te werpen, en 3°. heeft hij zich rond en open verklaard over de handhaving der bestaande wetten; terwijl het vorig Ministerie te dien aanzien niet rond en open is geweest, maar dat is niet zijne schuld.

De Heer Groen van Prinsterer acht thans het oogenblik weinig geschikt om over deze zaak te spreken. Maar 1°. laat hij aan den Heer Thorbecke over zich te verklaren omtrent het formuleren van het verzoek, van 18 Maart; 2°. neemt hij niet terug zijne meening, dat door den Minister een reactionnaire stap was gedaan; en 3°. laat hij thans gevoelen dat de bestaande verordeningen en de wet van 1806 niet toelaten om aan het verzoek der adressanten te voldoen, *in het midden*, en hij zal dus thans niet beantwoorden de vraag, of ten deze geene verandering mogelijk ware dan bij de *algemeene* wet, die nog in het verre verschiet is.

De Heer Thorbecke zegt, dat de vorige Regering menig verwijt heeft te verduren gehad, maar dat het voor het eerst is, dat zij van onopregtheid wordt beschuldigd, alsof zij eene vraag in het duistere heeft gelaten. De Minister zal later moeten erkennen, hoezeer hij in die betichting gedwaald heeft. Hij heeft juist het vraagpunt zonder achterhoudendheid in het licht gesteld. Hij noemt het verwijt onbillijk en onregtvaardig en eene miskenning, waaraan men van een opvolgend Gouvernement niet moest blootstaan. De Minister heeft hem verrast, dat hij heden, na eene belangrijke beraadslaging, zijn antwoord had gegeven. Wie was daarop voorbereid? Spr. zal op drie punten antwoorden. 1°. Heeft men opgemerkt, of de inlichting niet eene als van art. 89 der Gwt. is. Spr. begrijpt dit. Art 89 is algemeen en de Minister heeft nu een beperkten uitleg aan art. 89 gegeven. 2°. Was de Minister verwonderd over den vorm, omdat het antwoord aan de adressanten duidelijk was. Spr. antwoordt dat de gevraagde inlichting toch niet overbodig was, want het bleek uit het antwoord niet, dat de Minister in geen geval termen voor eene hoogere beslissing vond. 3°. Wat betreft het beroep op de wet van 1806, en op de verdere besluiten, de Kamer zal niet verlangen, dat men thans op het ver gevorderd uur daarover in beraadslaging zal treden. De Minister heeft gezegd, dat er geen algemeen belang bij de zaak betrokken was. Rekent de Minister dan den waarborg voor de regten en vrijheden, zelfs van enkele ingezetenen, niet onder het algemeen belang? Spreker doet dit wel en gelooft, dat de Koning zeker geroepen is om die belangen te beschermen. Is de Koning niet in onze geheele wetgeving geroepen, om tusschen beide in vele belangen van gemeenten, als anderzins te treden en daarover uitspraak te doen? De bevoegdheid van de hoogste magt in den Staat om tusschen beide te treden, dat is het vraagpunt, waarop het hier aankomt. Hij wenscht, dat de vergadering moge goedvinden vroeger of later op deze zaak terug te komen.

De Heer van Goltstein verheugt zich over de verklaring der Regering, dat zij zich aan de wet van 1806 wil houden.

De Heer van Hoëvell stelt voor, om de verdere behandeling uit te stellen. Dat wordt aangenomen met 44 tegen 8 stemmen. De dag zal nader worden bepaald. De zitting wordt opgeheven.

Zitting van Woensdag 29 Maart.

De Kamer heeft heden eene zitting gehouden, op een daartoe aan den Voorzitter gerigt verzoek van 11 Heeren, om, ter bespoediging van den aanleg van den spoorweg van Antwerpen op Roozendaal, de afdoening van dat wets-ontwerp te bevorderen, 't welk geschied is. Het is met algemeene (47) stemmen aangenomen.

Nog heeft de Minister van Buitenl. Zaken mededeeling gedaan van een telegrafisch berigt, van 's Konings Gezant te Londen, waaruit blijkt dat, volgens besluit der Koningin, de neutrale vlag zal dekken al de goederen aan boord van het schip, zonder onderzoek of die goederen zijn eigendom van den vijand, al dan niet, *mits die goederen niet zijn contrabande van oorlog, mits die goederen niet bestaan in depêches voor den vijand*; en dat bovendien goederen aan neutralen behoorende, ofschoon zich bevindende op een schip van den vijand, niet zullen worden verbeurd verklaard, maar dat alle contrabande van oorlog zal worden verbeurd verklaard, evenzeer als die goederen, die men met schennis van eene effective blokkade, in geblokkeerde havens zou wenschen in te voeren.

De Kamer is tot nadere bijeenroeping uiteengegaan.

UTRECHT, 28 Maart.

Gisteren droeg de Hoogleeraar Mulder, aftredend Rector Magnificus, in het groot Auditorum, eene treffende Nederduitsche rede voor, over de licht- en schaduwzijde der beoefening van de natuurkundige wetenschappen. Gewis zullen de woorden van den waardigen spreker, waarmede hij op het groote nadeel wees van eene eenzijdige beoefening der natuurkunde ten koste der zedelijke en godsdienstige ontwikkeling, diepen indruk hebben gemaakt. Zelden was het Auditorium zóó vol.

De Hoogleeraar droeg heden in eene Latijnsche rede zijn Rectoraat over aan den Hoogleeraar Vinke, en deelde ten slotte mede dat de staat van zijne gezondheid hem verpligtte zijn ontslag te vragen.

In weerwil der pogingen van HH. Curatoren, van zijne ambtgenooten en van eeu Commissie uit HH. Studenten, mogt het niet gelukken den Hoogleeraar van zijn besluit terug te brengen, 't geen hij verklaarde met leedwezen, zonder eenige andere drijfveer dan de genoemde reden, te hebben genomen.

— Sedert geruimen tijd werden hier groote hoeveelheden zilver doorgevoerd, en door de diligence van Gend en Loos uit België aangebragt, om naar Amsterdam gezonden te worden. De voorlaatste week vervoerde deze onderneming meer dan 23,000 Ned. ƒ in onderscheidene muntspecien en baren zilver bestaande, welk metaal van Parijs afkomstig is, en waarschijnlijk ten gevolge van de tegenwoordige tijdsomstandigheden naar elders wordt overgebragt.

— De werkzaamheden aan den Rijnspoorweg worden, zoowel wat de verlegging betreft, als die aan den bestaanden weg, met kracht voortgezet. De treinen, die sedert geruimen tijd het zand langs deze stad voeren, dienen om de baan gereed te maken aan de zijde van Amsterdam, ten einde met de versmalling van het spoor met den aanstaanden zomer aldaar te kunnen aanvangen. Voor den weg naar Rotterdam zijn van deze zijde reeds over eene groote uitgestrektheid de sporen gelegd, hetgeen op verschillende plaatsen tusschen hier en Gouda het geval is. *(N. R. C.)*

— De bevolking der provincie Utrecht bedroeg den 1sten Jan. 1854 152,985 zielen, van welke alleen deze stad er 49,646 bevatte.

APELDOORN, 28 Maart.

Drie jongelingen, welke zich op de school Koning Willem III, in alle deelen, het best gedragen hebben, zullen naar Groningen vertrekken, en daar op 's Konings kosten genieten, al hetgeen tot hunne verdere opleiding zal worden noodig geacht.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 27 Maart.

De beide Huizen van het Britsche Parlement hebben gisteren eene Kon. boodschap ontvangen, waarin verklaard wordt dat het Vereenigd Koningrijk met Rusland in oorlog is. In het Hooger- zoowel als in het Lagerhuis is besloten, in eene der eerstvolgende zittingen deze boodschap tot een onderwerp van opzettelijke beraadslaging te maken. Dergelijke verklaring is ook gedaan in de Fransche Kamer.

— In de dagbladen wordt het overlijden vermeld van den Hertog van Portland, in den ouderdom van 86 jaren. Hij was een der laatst overgeblevenen uit het merkwaardig tijdperk van Pitt, Wyndham en Fox.

— Een telegrafisch berigt meldt dat de Britsche vloot onder het bevel van den Admiraal Napier, 23 schepen schepen sterk, Maandag morgen door den Kleinen Belt voorbij Nyborg gevaren is, koers zettende naar de haven van Kiel.

— De beambten van het tolkantoor hebben op de Theems een schip in beslag genomen, dat met eene lading salpeter en zwavel naar Rusland was bestemd.

— Volgens den *Economist* zal Noord-Amerika, bij gestremden aanvoer van graan uit de Oost- en Zwarte zeeën, zulk eene onuitputtelijke massa koren en meel naar Europa kunnen voeren, dat er geene vrees behoeft te bestaan noch voor schaarschte noch voor buitengewoon hooge prijzen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 Maart.

De Regering heeft berigt, dat aan de Russische schepen zes weken tijd wordt gelaten om de Fransche havens te verlaten.

— Voor de ondernomene geldleening van 250 millioen, is door 98000 inschrijvers ingeteekend voor een bedrag van 467 millioen, waarvan 308 in 3 pCt. en 159 in 4½ pCt. schuld.

— Bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs is afgekondigd dat voortaan op alle Staatsinrigtingen voor middelbaar onderwijs in Frankrijk gymnastische lessen zullen gegeven worden; alle leerlingen moeten daaraan deelnemen, doch zonder betaling.

— Een klein rijtuig met twee fraaije lama's bespannen, trok dezer dagen in het bosch van Boulogne de aandacht.

— Te Draguignan, departement Var, het zuid-oostelijkste van Frankrijk aan de Middellandsche zee, overdekt de sneeuw de geheele landstreek.

— Eene vrouw te Gisors is van tweelingen bevallen en heeft thans 25 kinderen in leven.

PARMA.

27 Maart.

De Hertog van Parma is gisteren namiddag ten 5 ure door een moordenaar aangevallen, die hem een ernstige wond in den onderbuik toebragt, waaraan de Hertog heden 's avonds is overleden. De moordenaar, die ontsnapt is, had de wond met een tweesnijdend mes toegebragt. De Hertogin van Parma heeft haren zoon Prins Robert, geboren in 1848, tot Souverein verklaard. Zij zal gedurende zijne minderjarigheid de Regering op zich nemen.

De vermoorde Hertog droeg den naam van Karel III, of Ferdinand Karel Joseph Maria Victoria Balthazar van Bourbon, Infant van Spanje, is geboren den 14den Januarij 1823, en alzoo 31 jaar oud. Hij trad den 10den November 1845 in het huwelijk met de Hertogin Louisa Maria Theresia van Bourbon, geboren den 21sten September 1819, dochter van den Hertog van Berry, uit welk huwelijk tot dusverre vier kinderen zijn geboren, waarvan de Erfprins, Robert, Prins van Piacenza (Plaisance), den 9den Julij 1848 het eerste levenslicht aanschouwde.

FRANKFORT.

27 Maart.

In de Duitsche Staten zooals ook in Zwitserland, neemt de landverhuizing verontrustend toe. In vele gemeenten ten platten lande is een vierde der bevolking reeds vertrokken, terwijl nog een groot gedeelte dit voorbeeld volgen zal, zoodra deze lieden slechts gelegenheid vinden, om hunne huizen en eigendommen te verkoopen, hetgeen thans uiterst moeijelijk is. Hier en daar zijn geheele gemeenten uiteengegaan; elders, waar de verschrikkelijkste armoede heerscht, worden de behoeftige gezinnen op kosten der gemeenten, naar Amerika gezonden.

— In den loop van April, zal eene gewigtige verbetering of eigenlijk bespoediging op al de Beijersche spoorwegen ingevoerd worden, daarin bestaande, dat binnen den tijd van een uur, een afstand van 12 uren gaans zal doorloopen worden.

RUSLAND.

De Hamburger *Börsenhalle* berigt uit Petersburg onder dagteekening van den [illegible] dezer: »Het depart. van buitenl. handel heeft gisteren op eene deswege gedane aanvraag de verzekering gegeven, dat de Russische Regering er niet aan denkt, den uitvoer van granen uit de Oostzeehavens te verbieden."

— Men berigt uit Kronstad dat, indien deze vesting belegerd wordt, stoomschepen onder Russische vlag niet in de haven zullen mogen komen.

TURKYE.

Berigten uit Konstantinopel van den 15den melden, dat den 13den de firman is verschenen, waarbij de Christenen worden toegelaten tot het afleggen van eeden voor de geregtshoven. — De Commandant van Kalafat, Ismail Pacha, is benoemd tot Maarschalk.

— De Mufti verzet zich tegen de gelijkstelling in regten der Christelijke onderdanen van den Sultan.

— Uit Belgrado wordt van den 27sten gemeld, dat de Generaal Gortschakoff eene poging heeft gedaan, om zich van het eiland Toertoecai in den Donau meester te maken. De Turken hebben evenwel de brug, welke hij over den Donau had doen slaan, afgebroken en de Russen hebben bij het verdedigen der brug, 2000 man verloren.

— Uit Bucharest wordt van den 24sten gemeld: gisteren zijn 18,000 Russen bij Matchen over den Donau getrokken en hebben Geschid zonder tegenstand ingenomen.

— Een telegrafisch berigt van den 25sten meldt, dat op 23 dezer de Generaal Oeschakoff den overtogt van den Donau boven Toeltscha overweldigd, 11 stukken geschut bemagtigd en Toeltscha zelf bezet heeft.

— Te Athene liep het gerucht dat den 17den dezer een artillerie-corps, hetwelk te Lamia lag, met twee stukken geschut over de grenzen is gedeserteerd.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 9 Februarij.

In de *Javasche Cour.* van 4 Febr. leest men, dat de 1ste Luitenant der genie D. Maarschalk, aan wien eene waterpassing tusschen Batavia en Buitenzorg was opgedragen, een plan heeft ontworpen tot aanleg van een spoorweg tusschen die plaatsen. Die baan zou eene lengte hebben van 54,678 ellen. Twee treinen, gelijktijdig van Batavia en Buitenzorg vertrekkende, zouden elkander voorbij kunnen gaan, door het aanleggen van een dubbel spoor over eene lengte van 3965 ellen, ter plaatse waar zij elkander zouden ontmoeten.

Behalve de twee hoofdstations zouden nog stations moeten worden opgerigt te Parapattan en te Pondok Tjina.

De Luitenant berekent dat het jaarlijksch vervoer 29,200 reizigers zou bedragen en 15,700 tonnen aan goederen, en begroot de kosten op ruim 3 mill.

Het ontwerp draagt de kenmerken van naauwkeurige bewerking, en wordt door de genie-directie van het stoomwezen in Indië zeer gunstig beoordeeld.

Het nut der zaak is duidelijk. Onder anderen vordert het tegenwoordig vervoer met karren of pedatties, getrokken door paarden of karbouwen, gemiddeld dagelijks 1000 menschen, die voor den landbouw zouden beschikbaar komen. De Regering zou den aanleg en de exploitatie van dezen spoorweg aan de particuliere industrie willen overlaten, en niet ongenegen zijn van de ter zake handelende stukken inzage te doen verleenen aan belanghebbenden, die dit mogten verlangen.

STADS BERIGTEN.

Burgerlijke Stand.

Van den 23 tot en met den 29 Maart 1854.

BEVALLEN: D. Brouwer, geb. van Booren, Z. — C. Kasteel, geb. van Eck, D. — J. Hekkers, geb. Hessels, D. — C. Christiaanse, geb. Steenwijk, Z. — A. J. Fiolet, geb. van Poelgeest, D. — J. E. Langeveld, Z. — A. M. Onvlee, geb. Myjering, Z. — F. Seyn, geb. van de Wiel, Z. — H. Marbus, geb. Vet, Z. — E. Overdyk, geb. Tomasse, D. — C. van Zijp, geb. van Beek, D. — G. J. E. Visser, geb. van de Klashorst, Z. — J. P. Kluivers, geb. Piket, D. — J. Stikkelorum, geb. Stoute, D. — R. Rutgers van der Loeff, geb. van der Tuuk, D. — A. Kraneveld, geb. Prevost, D. levenl. — A. Slegtenhorst, geb. Teleng, D. — E. M. van der Heyden, geb. de Ridder, Z. — H. Filemon, geb. de Haan, Z. — F. J. E. Keuls, geb. Gerritse, Z. — M. E. G. van Heyningen, geb. Schoondergang, D. — E. Boot, geb. Flippo, D. — C. Selier, geb. van Bemmel, D. — M. E. L. Andreae, geb. de Jardin, Z. — C. Spek, geb. Frankhuyzen, D. — J. Kapaan, geb. Renier, D. — H. Lagerenberg, geb. Versluys, Z.

GEHUWD: J. Kret, Jm. en S. Wingefeld, Jd. — W. Kokkedee, Jm. en G. Bedry, Jd.

OVERLEDEN: C. Kettenes, 85 j. — J. Vischer, Z., 8 m. — J. Peyster, geb. Sintive, 85 j. — H. T. Bockholts, Z., 2 j. en 5 m. — A. Lievers, 73 j. — P. van Helden, 46 j. — J. Lepelaar, Z., 16 m. — J. M. Hakkaart, D., 4 w. — J. M. Oesterman, 39 j. — M. H. la Rivière, D., 14 w. — A. Weidema, geb. Smit, 28 j. — J. D. Knage, D., 7 m. — J. J. Nieuwenhuyzen, geb. Kokkedee, 72 j. — A. C. Crap, geb. du Saar, 83 j. — J. van der Tuin, geb. Poeleyoe, 80 j. — B. Lennis, 67 j. — D. de Vos, 39 j. — J. Hagemans, D., 4 w. — P. Stryland, Z., 4 j. en 11 m. — W. Zandman, 54 j. — H. W. Chrispyn, Z., 5 w. — W. Oudthuys, 60 j. — H. Tollenaar, Z., 10 m. — P. Mieremet, Z., 22 m. — J. H. van Wensen, 76 j. — C. de Vries, geb. de Bruyn, 82 j. — A. Koornhof, 50 j. — F. J. E. van Gorkum, 41 j. — W. Hogevorst, 63 j. — A. van Leeuwen, geb. van der Sand, 53 j. — A. van Kan, Z., 14 d. — G. Duikers, Z., 15 j. — J. van der Wallen, 82 j. — J. van Duuren, D., 3 j.

Derde Zitting van den Militie-Raad over het Kanton Leyden, Nº. 15.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, ontvangen hebbende van den Militie-Commissaris over de Kantons 15—21, Provincie *Zuid-Holland*, eene Kennisgeving, dat de Derde Zitting des Militie-Raads voor deze Gemeente, zal gehouden worden in de *Lakenhal* aan den *Ouden Singel*, op *Dingsdag* den 11den *April* 1854, des morgens ten 10½ ure, ter beoordeeling der Plaatsvervangers en Nummerverwisselaars, welke de dienstpligtige Lotelingen dezer Gemeente zullen verlangen te stellen; alsmede tot het afdoen der belangen van zoodanige Loteling, wier zaak tot deze Zitting is geadjourneerd; — Brengen zulks bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, met informatie, dat tot het opmaken van de bij de Wet gevorderde certificaten voor Plaatsvervangers en Nummerverwisselaars, (welke laatste zulks echter niet dan met toestemming hunner ouders vermogen te doen,) zal worden gevaceerd ter Secretarie dezer Gemeente, van heden af, dagelijks de Zondagen uitgezonderd, 's morgens ten 10 ure, — alwaar zij tevens de noodige informatiën, zoo omtrent het opmaken dezer certificaten, als ten aanzien der vereischten, welke de Plaatsvervangers, ingevolge de Wet, moeten bezitten, kunnen bekomen.

Voorts meenen Burgemeester en Wethouders de belanghebbenden, of wel hunne ouders, te moeten waarschuwen voor zoodanige personen, welke hun onder den naam van Commissionairs, somwijlen misleiden, zoo door met hen krachtelooze overeenkomsten te sluiten, als door hen, welke Plaatsvervangers verlangen te stellen, onder voorwending van alles voor hen te zullen bezorgen, een aantal onnoodige kosten doen maken, ja die zelfs veelal, door betaling van af de gelden daartoe benoodigd, dadelijk in eens of kort op elkander volgende termijnen te moeten ontvangen, hun voor het vervolg in vele onaangenaamheden wikkelen; alsoo van het geld, door de Lotelingen ten behoeve der Plaatsvervangers te geven, volgens Art. 98 der Wet van den 8sten

Januarij 1817, nimmer meer dan een vijfde aan dezen mag worden uitbetaald, en de overige vier vijfde in de kas van het Korps moeten worden gestort; — en als dan zoodanige Commissionairs, na het volle geld genoten te hebben, dikwijls (zoo als de ondervinding heeft doen zien) niet in staat zijn de betaling der verdere termijnen aan het Korps te voldoen, de belanghebbenden genoodzaakt worden die gelden nog eenmaal te betalen. Eindelijk wordt den belanghebbenden nog herinnerd de bepaling van Art. 33 der Wet, van den 27sten April 1820, houdende: dat hij, wiens Plaatsvervanger gedurende 18 maanden gediend heeft, (de dienst bij reserve niet mede gerekend) van alle verdere verantwoordelijkheid voor dezen bevrijd zal kunnen blijven, mits stortende eene som van ƒ 150, wanneer in de aanvulling van den Plaatsvervanger, ingeval hij mogt komen te ontbreken, door vrijwillige werving zal worden voorzien.

En zal deze door aanplakking en plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Leyden den 30sten Maart 1854.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
VAN LIMBURG STIRUM.
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed aan eene slepende ziekte mijn geliefde Zoon, de Wel-Ed. Gestrenge Heer FRANÇOIS JEAN EGBERT VAN GORKUM, *Luitenant ter Zee 1ste Klasse, Ridder der Militaire Willems-Orde*, in den ouderdom van 41 jaren.

LEYDEN, 26 Maart 1854. J. E. VAN GORKUM.

Degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den in beraad genomen Boedel en Nalatenschap van Vrouwe J. T. PARIS, Weduwe van den Wel-Edel Geboren Heer C. T. VAN GOOR DEN OOSTERLINGH, gewoond hebbende en overleden te *Leyden*, gelieven daarvan vóór den 15den April 1854, **Opgave** of **Betaling** te doen ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

CURATELE.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van den achtentwintigsten Maart 1800 vier en vijftig, is FRANCINA NIEHOT, meerderjarig en ongehuwd, gedomicilieerd te *Leyden*, doch tijdelijk sich bevindende in het Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen te *Delft*, ten verzoeke van haren Vader JURRIAAN NIEHOT, *Wolkammer*, te *Leyden*, ter zake van Krankzinnigheid gesteld onder **Curatele**.

Geschiedende deze openbaarmaking ter voldoening aan artikel 498 van het Burgerlijk Wetboek.

(*Kosteloos.*) De Procureur voor den Verzoeker geoccupeerd hebbende,
A. A. DILLIÉ.

CURATELE.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, in dato 28 Maart 1854, is PIETER VAN DER LINDEN, zonder beroep, wonende te *Leyden*, thans verpleegd wordende in het St. Joris-Gasthuis te *Delft*, ter zake van Krankzinnigheid gesteld onder **Curatele**.

Van wege de Verzoekster,
(*Kosteloos.*) P. K. DOEFF, *Procureur*.

Bij de provisionele Opveiling op Donderdag 30 Maart 1854, aan het Wapenderhek gehouden, zijn de volgende Perceelen gelegen onder *Oegstgeest*, in Bod gebragt te weten:

N°. 1. De HERBERG, genaamd *de Kwaak*, op . . . . ƒ 1400.—
N°. 2. Een WOONHUISJE EN ERF, op . . . . - 600.—
N°. 3. Eene partij WEI- EN HOOILAND, op . . . . - 3800.—

Waarvan de Afslag zal plaats hebben Donderdag den 6den April 1854, des voormiddags te elf ure.

Verhoogingen worden aangenomen en informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN zijn van meening, in het openbaar **aan te besteden:**

1°. *Het* VERANDEREN *van de Brug voor en naast de Poort of Lanij van den Doelen.*
2°. *De* VERNIEUWING *van de dubbele Ophaalbrug over den Rijn binnen de Hoogewoerdspoort.*
3°. *De* VERNIEUWING *van de dubbele Ophaalbrug over den Nieuwen Rijn voor de Rijnstraat.*
4°. *Het stellen van eenige* HOUTEN BURGEN *voor de trappen in de Gemetselde Wallen.*
5°. *De leverantie van* HOUTWAREN *ten behoeve der publieke werken binnen de Gemeente.*
6°. *De leverantie van eene nieuwe opene* PRAAM.
7°. *De leverantie van een nieuwe Straatmakers* SCHUIT.
8°. *Het maken en leveren van een* PAARDENSCHOUW *voor het Delftsche en Utrechtsche Jaagpad.*

En zulks op het Raadhuis binnen gemelde Stad, op Donderdag den 6den April 1854, des middags ten 12 ure.

Zullende de Voorwaarden van heden af, dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) ter Secretarie dezer Gemeente ter lezing liggen, van 's voormiddags ten *tien* tot 's namiddags ten *twee* ure. Alsmede aan de Stads Timmerwerf, van 's voormiddags ten *negen* tot 's namiddags ten *vier* ure, terwijl door den Stads-Architect de verlangde Ophelderingen en Aanwijzingen zullen worden gegeven.

Men verlangt tegen 1° Mei 1854, te *Leyden*, eene eerlijke en zindelijke **KEUKENMEID**, om tevens **Huiswerk** te verrigten. Adres onder Letter **B.** *franco* met goede Getuigenissen bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, Breedestraat alhier.

In een' **Tabakswinkel** wordt gevraagd een **LEERLING**; in welken Winkel tevens gelegenheid is tot plaatsing van een **SIGARENMAKER**, zijn werk grondig verstaande. Adres met *franco* Brieven, onder Lett. **X.** bij den Boekhandelaar D. NOOTHOVEN VAN GOOR, te *Leyden*.

TE KOOP:

door bijzondere gelegenheid een 7 Octaaf Schuinsnarige, echt Fransche Palisander zeer schoone en nieuwe **PIANINO**, uit een zeer gerenommeerde Fabriek, prijs ƒ **380**, voor deugdzaamheid wordt geguarandeerd, alsmede een zoo goed als nieuwe, echt Engelsche **PIANO**, van COLLARD, uit *Londen*, met Metalen Zangbodem, voor ƒ **145**. Te bevragen bij J. L. WASSEN, *Horologiemaker*, Hoogewoerdsbrug, te *Leyden*.

STOOMBOOTDIENST VOLHARDING,

VAN

LEYDEN en alle tusschenplaatsen naar AMSTERDAM, vice versa.

De Directie van bovengemelde dienst brengt ter kennis van het Reizend Publiek en den Handel, dat op den 1sten April e. k. de Zomerdienst een aanvang zal nemen en tot en met den 30sten September 1854, geregeld is als volgt:

Des Morgens van ***Leyden:***
's Maandags ten **3** ure. De overige dagen en Zondags ten **5** ure.

Des Namiddags van ***Amsterdam:***
Alle dagen ten **3** ure.

AMSTERDAMSCHE COURANT,

Nieuws- en Advertentieblad.

Met geheel nieuwe Letter en meer compres dan vroeger gedrukt, zoodat de inhoud *vierhonderd regels is vergroot.*

De prijs voor *Leyden* is per 3 maanden ƒ **2.50.**

De Boekhandelaar P. ENGELS, is belast met de verspreiding te dezer Stede. Nommers ter inzage zijn *gratis* verkrijgbaar.

De Bezorging geschiedt des avonds, na de aankomst der laatste Spoortrein.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 29 Maart.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	50	$51\frac{1}{4}$	$50\frac{7}{8}$
Dito Certificaten	3	$60\frac{9}{16}$	61	61
Dito dito	4	77	78	78
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$	$77\frac{1}{4}$	$78\frac{1}{4}$	$78\frac{1}{4}$
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3	—	—	—
Dito dito	$4\frac{1}{2}$	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	$89\frac{3}{4}$	$90\frac{1}{4}$	$90\frac{1}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	5	$89\frac{7}{8}$	90	90
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	76	—	—
Dito 1840	4	—	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	4	—	—	—
Dito dito Nieuwe	4	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	52	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 ƒ	—	—	—
Dito Obligatiën	4	$52\frac{1}{2}$	53	53
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	$16\frac{1}{2}$	$16\frac{3}{4}$	$16\frac{3}{4}$
Dito Obligatiën	3	$33\frac{1}{2}$	$33\frac{7}{8}$	$33\frac{7}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m.	3	$31\frac{3}{4}$	$32\frac{1}{4}$	$32\frac{1}{4}$
Bewijzen Coupons		$3\frac{1}{2}$	$3\frac{9}{16}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5	—	—	—
Dito	4	—	—	—
Dito Metall.	5	$50\frac{3}{4}$	$52\frac{3}{4}$	$52\frac{1}{2}$
Dito Nieuwe	5	68	69	68
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$25\frac{3}{4}$	27	27
BELGIE, Banc.	$2\frac{1}{2}$	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$	$40\frac{3}{4}$	$40\frac{7}{8}$	$40\frac{13}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5	$87\frac{3}{4}$	88	$87\frac{3}{4}$
PORTUGAL, te Londen	3	29	$29\frac{11}{16}$	$29\frac{11}{16}$
Dito dito	4	—	—	—
PERU	$4\frac{1}{2}$	$49\frac{5}{8}$	$50\frac{1}{4}$	$50\frac{1}{2}$
VENEZUELA	$3\frac{1}{2}$	—	—	—
MEXICO	3	20	$21\frac{1}{2}$	$21\frac{3}{8}$
AMERIKA, Bankactiën		$3\frac{1}{16}$		

Grieken $3\frac{7}{8}$ $4\frac{1}{4}$.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.